

[P. Munch.]

og bag hvilken der staar et ikke helt ringe Ønske i Befolkningen. Hvis man besvarer dette med et Nej, saa ser jeg ikke rettere end, at da har det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft Ret, naar han taler om, at der begynder at brede sig en Art Oldingestemning over Partiet Venstre. Hvis en saadan Stemning virkelig har grebet Partiet og behersker det, kan det naturligvis sige: Ja, vi har 1½ Aar endnu i nogenlunde livskraftig Tilstand og nogen Udsigt til 4 Aar endnu, hvor vi da i hvert Fald kan stritte imod. Men saa vil man ogsaa dermed have lukket af for sine Muligheder. Hvis man derimod vil gaa den anden Vej, er det troligt, at der derigennem vil kunne aabne sig nye Muligheder for det politiske Arbejde herhjemme, og jeg haaber derfor, at man ikke vil fastholde sin Afvisning.

Axel Dam: Den højtærede Indenrigsminister gik under Udfoldelse af stor retorisk Virtuositet udenom den saglige Indvending, jeg havde rejst mod Lovforslaget, at det var grundlovsstridigt, hvilket den højtærede Indenrigsminister sagde at han ikke kunde forstaa. Det er vist for beskeden en Udtalelse, for den højtærede Indenrigsminister har sikkert ingen Grund til at klage over sin Forstand. Derimod kan man maaske med nogen Ret klage over, at han undertiden benytter den paa en Maade, der ikke er en Minister fuldt værdig. Det mener jeg f. Eks. er Tilfældet her, hvor jeg har rejst en Indvending, som jeg har belagt med Citat af Grundloven og med Fremhævelse af, hvad der ikke staar i Grundloven. Men heroverfor slaar den højtærede Indenrigsminister ind paa en Latterliggørelse af den, som har fremsat Indvendingen, idet han raillerer over hans isolerede Stilling og giver en karikeret Fremstilling af vor hele Opfattelse af Partivæsenet og Partiuæsenet. Til Vælgernes Frihed hører naturligvis ogsaa Friheden til at slutte sig sammen i Partier efter Anskuelse. At vi selvfølgelig ogsaa gør det og ønsker at vinde saa mange Tilhængere som muligt for vore Anskuelse, er jo givet; det, vi bekæmper, er Partimonopolerne, som blandt andet ogsaa viser sig her i Tinget derigennem, at det ærede Medlem Hr. Willisen og jeg f. Eks. ingen Valgret har til Udvalgene. Jeg klager ikke over, at vi ikke kan blive valgt ind i dem, det maa vi selvfølgelig finde os i, saa længe vi ikke har Meningsfæller herinde, som vil stemme paa os, men vi er afskaaret fra at øve nogen som helst Indflydelse paa, hvilke Medlemmer af andre Partier der bliver valgt

ind i et sagligt Udvalg. Det kunde jo dog tænkes, at vi i visse Tilfælde vilde foretrække en Socialdemokrat for en Konservativ og i andre Tilfælde omvendt, men, som sagt, vi er fuldstændig afskaaret fra det, og vi repræsenterer jo dog Vælgere lige saa fuldt som de andre Partier. Dette finder vi altsaa er en Uretfærdighed.

At Rigsdagen til en vis Grad er selvsupplerende, kunde den højtærede Indenrigsminister heller ikke forstaa, skønt jeg henviste til, at den forudgaaende Rigsdags Medlemmer bestemmer, hvilke Partier der skal nyde privilegeret Valgret til Tillægsmandaterne.

En Valglov som den foreslaaede med dens Valgometri vil uundgaeligt friste til politiske Beregninger. Jeg har ikke selv undersøgt, hvilke Interesser Venstrepartiet eller specielt den højtærede Indenrigsminister kan have netop i den foreslaaede Valgometri — der var vist nogle andre, jeg tror det ærede Medlem Hr. Borgbjerg, som rørte ved det —, men jeg vil sige, at vi paa Forhaand er Modstandere af enhver Valglov, der indeholder den Slags unødige Begrænsninger af Vælgernes Frihed til at stemme paa, hvem de vil. Dette er nemlig Formynderi, og vi er ikke skabt til at være Vælgernes Formyndere, men til at være deres Repræsentanter. Jeg har netop i Dag læst et Indlæg i Kristelig Dagblad — det er vist det samme, det ærede Medlem Hr. Borgbjerg sigtede til — fra en Vælger, der udtaler Glæde over den relative Frihed, den nuværende Valglov dog giver Vælgernes til indenfor Amtet at stemme paa de Personer, de helst ønsker valgt, og han udtaler sin Frygt for, at den nu foreslaaede Valglov skal forandre denne Valgret til en ren og skær Stemmeret, som han mener man saa i mange Tilfælde vil afholde sig fra overhovedet at benytte, nemlig naar man ikke kan finde sig i at skulle stemme paa den eneste Kandidat, der i Kredsen er opstillet af Vælgerforeningen.

Kravet om en retfærdig Valglov finder vi ikke tilfredsstillet blot ved, at hvert Parti — heller ikke naar Begrebet Parti opfattes i Overensstemmelse med Grundlovens af det ærede Medlem Hr. Christmas Møller korrekt gengivne Opfattelse deraf — faar en proportionalt retfærdig Repræsentation, altsaa et til Vælgernes Antal svarende Antal Mandater. Vi ønsker nemlig, at Vælgernes skal have den størst mulige Indflydelse paa, hvilke Personer der bliver valgt ind i Rigsdagen. Det er som sagt ikke Partidannelser blandt Vælgernes, men Partimonopoler og partipolitisk Valgometri, vi er Modstandere af,